

Õiguskantsler

Teie 15.04.2020 nr

Meie 18.05.2020 nr 7-4/200843/2002874

Riigilõivu tagastamine

Austatud [   ]

Pöördusite õiguskantsleri poole lühiajaliste töötamiste registreerimise riigilõivude tagastamise küsimuses.

Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) menetles enne eriolukorda taotlust lühiajaliste töötamiste registreerimiseks, kuid eriolukorrast tingituna ei saanud välispiiride sulgemisel välismaalasest töötajad lühiajalise töötamise registreeringu alusel Eestisse tulla.

Vabariigi Valitsus [otsustas 15.03.2020 korraldusega nr 78 „Riigipiiri ületamise ajutine piiramine COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõttu“](#) ajutiselt piirata seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas, viiruse Eesti-sisese leviku tuvastamisega ja laienemise suure tõenäosusega ja sellest tingitud massilise nakatumise ohuga Eestisse sisenemise eesmärgil välispiiri ületamist ja sisepiiril piirikontrolli ajutise taaskehtestamise korral sisepiiri ületamist.

Riigilõivu tagastamise alused on ammendavalt sätestatud [riigilõivuseaduse](#) (RLS) §-s 15. Eriolukorda nende seas ei ole. Kuna riigilõivu eesmärk on katta isiku taotluse menetlemisega seotud kulud (RLS § 4 lg 1), siis ei ole ka seetõttu menetlustoimingute järgselt võimalik riigilõivu terves ulatuses tagastada, vaid tagastatavast summast on lubatud arvata maha selleks hetkeks kantud kulud (RLS § 15 lg 2).

PPA selgitas, et kui välismaalane saabub eriolukorrast tingituna tööle hiljem kui registreeritud töötamise alguse kuupäev, siis on võimalik seda arvestada uue lühiajalise töötamise taotluse läbivaatamisel. Samuti on PPA kinnitanud, et tööandja võib esitada avalduse juba registreeritud töötamise algusaja muutmiseks (st haldusakti muutmiseks).

Lühiajaline töötamine registreeritakse kuni aastaks (hooajatöö puhul kuni 9 kuuks), mistõttu on võimalik veel muuta registreeritud töötamise algusaega või arvestada uue lühiajalise töötamise taotlemisel eriolukorraga tekkinud viivitust.

Vabariigi Valitsus ei ole seni leevendatud piiranguid Ukrainast saabuvate lühiajaliste töötajate suhtes. Seetõttu ei ole teada, mis ajast võib neil tekkida õigus riiki siseneda. Vabariigi Valitsus on tunnistanud korralduse nr 78 kehtetuks. Samas võttis Vabariigi Valitsus 16.05.2020 vastu uue korralduse „[Riigipiiri ületamise ajutine piiramine ja karantiini kehtestamine riigipiiri ületamisel](#)“

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

[COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 uue puhangu ennetamiseks](#)“, mis jõustub 18.05.2020 ja näeb ette samasisulised piirangud.

Kui leiate, et korraldusega kehtestatud piirang rikub Teie õigusi, on Teil õigus esitada kaebus halduskohtule. Kui eriolukorra kehtestamise järel võis pidada põhjendatuks riiki sisenemise õiguse piiramist inimeste suhtes, kellel puudus selleks vältimatu vajadus, siis praeguses olukorras ei pruugi kõik sellekohased piirangud olla enam põhjendatud.

Välismaalaste riiki sisenemise tingimused on Riigikogu reguleerinud erinevate seadustega. Vabariigi Valitsuse kõnealused korraldused on antud [riigipiiri seaduse](#) (RiPS) § 17 lg 1 p 1 alusel. Selle kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks, samuti välisriigi palvel ajutiselt piirata riigipiiri ületamist või see peatada. Tuleb silmas pidada, et selle sättega on antud Vabariigi Valitsusele väga lai volitus kalduda kõrvale Riigikogu poolt teiste seadustega kehtestatud reeglitest, mis reguleerivad välismaalaste riiki sisenemist. Samal ajal on tegemist väga üldsõnalise normiga, mis ei sisalda täpsemaid reegleid (nt tähtaega vms). Seetõttu tuleb kõnealust normi kohaldada väga tähelepanelikult, et selle alusel kehtestatud piirangud ei oleks ülemäärased. Piirangud on põhjendatud ainult nii kaua, kui need on vältimatult vajalikud rahva tervise kaitseks ning muid vähem piiravaid meetmeid ei ole võimalik kohaldada.

Seetõttu tõusetub küsimus, kas jätkuvalt on põhjendatud riiki sisenemise piiramine välisriigist pärit töötajatele, kellele on seaduses sätestatud alusel antud selleks luba ning kes ise ei kujuta ohtu rahva tervisele, sest tal ei esine haigussümptomeid. Ohtu rahva tervisele aitab ära hoida ka nõue, et riiki siseneja peab jääma 14-päevaks karantiini. Tööandja peab omakorda olema valmis tagama selle nõude järgimiseks vajalikud tingimused. Võrdluseks olgu toodud, et Vabariigi Valitsus lubab alates 14.05.2020 töötamise eesmärgil riiki siseneda Soome Vabariigi kodanikel ja elanikel, kellel ei esine haigusnähte (neil töötajatel pole kohustust jääda karantiini).

Teil on õigus taotleda vajadusel kohtult ka esialgset õiguskaitset (vt [halduskohtumenetluse seadustiku](#) § 249 jj). See tähendab, et kohus võib teatud tingimustel anda inimesele õiguse siseneda riiki juba enne põhikohtuasja lahendamist, kui vastasel juhul võib kaebaja õiguste kaitse osutada raskendatuks. Kohus hindab, kas esialgse õiguskaitse kohaldamine on põhjendatud.

Eeltoodust lähtuvalt puudub vajadus riigilõivu tagastamiseks ning on võimalik veel registreeringut kasutada. Kuigi eriolukorrast tingituna võivad asjaolud olla muutunud, soovitame esmalt esitada taotlus PPA-le registreeringu muutmiseks.

Kui leiate siiski, et Teile on tekitatud kahju, on võimalik esitada taotlus kahju hüvitamiseks PPA-le või kaebus halduskohtule (RVastS § 17 lg 1). Kui haldusorgan jätab kahju hüvitamise taotluse rahuldamata või tähtajaks lahendamata või kui kannatanu ei nõustu hüvitise suuruse või viisiga, võib kannatanu 30 päeva jooksul esitada halduskohtule kaebuse hüvitise väljamõistmiseks (RVastS § 18 lg 2).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Rait Sannik 693 8438 Rait.Sannik@oiguskantsler.ee
Kristiina Albi 693 8412 Kristiina.Albi@oiguskantsler.ee